

Obsah

PŘEDMLUVA	9
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ	11
A. TEORIE VÝKONU STŘÍDAVÉHO ELEKTRICKÉHO PROUDU	15
1. Výkon střídavého elektrického proudu	15
1.1. Výkon jednovlnného proudu	15
1.2. Výkon mnohovlnného proudu	18
1.3. Souhrn	20
2. Trojfázová soustava a souměrné složky	20
2.1. Souměrná soustava napěťová	21
2.2. Souměrná soustava proudová	22
2.3. Rozklad nesouměrné trojfázové soustavy na souměrné složky	22
3. Výkon elektrického proudu v trojfázové soustavě	24
3.1. Výkon v trojfázové soustavě souměrně zatěžované sinusovými proudy	25
3.2. Výkon v trojfázové soustavě nesouměrně zatěžované nesinusovými proudy	26
3.2.1. Souměrný zdánlivý výkon	29
3.2.2. Pulsační výkon	30
3.2.3. Skrytý výkon	31
3.2.4. Deformační výkon	32
3.3. Souhrn	32
4. Zdánlivý výkon elektrického proudu	33
4.1. Zdánlivý výkon v trojfázové soustavě	34
4.2. Tepelná definice opravdového zdánlivého výkonu spotřebiče v deformované trojfázové soustavě	36
4.2.1. Možné způsoby vyjádření opravdového zdánlivého výkonu spotřebiče v pojetí tepelné definice	37
4.3. Rozdíly opravdového zdánlivého výkonu spotřebiče ve čtyřvodičové a v třívodičové deformované soustavě	42
4.3.1. Opravdový zdánlivý výkon v deformované soustavě čtyřvodičové	42
4.3.2. Opravdový zdánlivý výkon v deformované soustavě třívodičové	43
4.4. Souhrn	43
B. ODBĚR ELEKTRICKÉ ENERGIE	45
5. Způsoby odběru elektrické energie	45
5.1. Nepříznivý vliv nesouměrnosti a nevyváženosti proudové soustavy	46
5.2. Dva nepříznivé vlivy vyšších harmonických proudů	47
5.3. Nepříznivý vliv nestejnoměrnosti odběru	50
6. Účinník v tradičním pojetí	51
6.1. Průběžná hodnota účinníku $\cos \varphi$	51
6.2. Průměrná hodnota účinníku $\cos \varphi_T$	52
6.3. Souhrn	53
7. Opravdový účinník	53
7.1. Průběžná hodnota opravdového účinníku λ	53
7.2. Průměrná hodnota opravdového účinníku λ_T	56

7.3.	Souhrn	60
8.	Kvalita odběru	60
8.1.	Technicko-ekonomické parametry odběru	60
8.2.	Kvalita odběru elektrického výkonu	61
8.2.1.	Deformace odběru	61
8.3.	Kvalita odběru elektrické energie	63
8.3.1.	Deformace a nestejněměrnost odběru	64
8.4.	Souhrn	64
C.	EKONOMICKÝ VÝZNAM ZPŮSOBU ODBĚRU ELEKTRICKÉ ENERGIE V DEFORMOVANÉ SOUSTAVĚ	66
9.	Utajované ztráty v pasivních odporech soustavy	66
9.1.	Výkonové ztráty	66
9.2.	Bilance výkonových ztrát	67
9.3.	Ztráty energie	68
9.4.	Celkové hodnocení	69
D.	KLASICKÉ MĚŘICÍ PŘÍSTROJE V DEFORMOVANÉ SOUSTAVĚ	70
10.	Měřicí přístroje ukazovací a integrační	70
10.1.	Elektrodynamické wattmetry	71
10.2.	Fázoměry	73
10.2.1.	Měření fázového posunu elektrodynamickými fázoměry	73
10.2.2.	Určování účinníku z činného a jalového výkonu	73
10.2.3.	Metoda průchodu obou signálů nulou	74
10.3.	Indukční elektroměry	75
10.4.	Indukční elektroměry pro integraci druhé mocniny proudu	80
11.	Obecné zásady správného způsobu zapojování měřících ústrojí pro měření výkonu a práce elektrického proudu	83
12.	Zapojování měřících ústrojí pro měření výkonu a práce elektrického proudu v trojfázových soustavách	85
12.1.	Činný výkon v trojfázové soustavě čtyřvodičové	86
12.2.	Jalový výkon v trojfázové soustavě čtyřvodičové	86
12.3.	Činný výkon v trojfázové soustavě třívodičové	88
12.4.	Jalový výkon v trojfázové soustavě třívodičové	88
E.	MĚŘENÍ A HODNOCENÍ ODBĚRU ELEKTRICKÉ ENERGIE	90
13.	Měření elektrické energie v deformované soustavě, podklady pro hodnocení způsobu odběru a řízení energetického režimu	90
13.1.	Informace získané na konci účtovacího období integrací průběžných veličin, podklady pro hodnocení odběru elektrické energie	90
13.2.	Informace pro průběžné sledování odběru elektrické energie a řízení energetického režimu	92
13.3.	Přehled informací, které popisují odběr elektrické energie v deformované soustavě – měřicí souprava	92
14.	Příklady měření odběru elektrické energie v deformovaných soustavách	94
14.1.	Tradiční hodnocení odběru elektrické energie podle činného a jalového výkonu	94
14.2.	Netradiční hodnocení odběru elektrické energie podle činného výkonu, součtu druhých mocnin všech proudů a součtu druhých mocnin fázových napětí	95
14.3.	Vliv deformace odběru elektrické energie na případnou tvorbu tarifu	97

F.	NĚKTERÁ NETRADIČNÍ MĚŘICÍ ZAŘÍZENÍ	98
15.	Trojfázový elektroměr pro integraci součtu druhých mocnin všech proudů	98
16.	Trojfázový voltampérmetr a elektroměr pro měření a integraci opravdového zdánlivého výkonu	100
17.	Trojfázový voltampérmetr a elektroměr pro měření a integraci deformačního výkonu	102
18.	Zařízení pro průběžné měření trojfázového činitele proudového zkreslení	103
19.	Zařízení pro měření průběžné hodnoty opravdového účinku	104
20.	Měřicí souprava pro měření a hodnocení odběru elektrické energie v deformované soustavě	106
G.	PRAKTICKÉ PŘÍKLADY	107
21.	Napájecí stanice 110 kV nesouměrně zatěžovaná nesinusovými proudy	107
21.1.	Průměrná hodnota účinku $\cos \varphi_T$	108
21.2.	Průměrná hodnota opravdového účinku λ_T	108
21.3.	Ztráty energie v pasívních odporech soustavy	109
22.	Napájecí stanice 110 kV nesouměrně zatěžovaná nesinusovými proudy – měření v hodinových intervalech	109
23.	Napájecí stanice 110 kV nesouměrně zatěžovaná nesinusovými proudy – úctovací období	112
23.1.	Průměrná hodnota účinku $\cos \varphi_T$	113
23.2.	Průměrná hodnota opravdového účinku λ_T	113
23.3.	Ztráty energie v pasívních odporech soustavy	113
24.	Trojfázový motor řízený tyristory v antiparalelním zapojení	114
24.1.	Hodnocení odběru	115
24.2.	Utajované ztráty v pasívních odporech soustavy	116
24.3.	Měření některých technicko-ekonomických parametrů	116
25.	Vztah mezi zlepšováním účinku kompenzací jalového výkonu a jeho zhoršováním deformací soustavy	119
26.	Jednofázový odběr z trojfázové třívodičové soustavy (příklad)	122
H.	ZÁVĚR	128
	LITERATURA	131
	REJSTŘÍK	133